

и падливи чепове по целия диаметър.

Днешните добиви от стотици куб. метра иглолистни групи средногодишно не могат да се сравняват с хилядите – до 15 000 – 16 000 м³, които годишно биха се добивали в ДГС – Средец, ако горите се съхранят до 80 – 90-годишна възраст. А вероятността това да не стане, е много голяма, след като при 40-годишна възраст около 40 % от иглолистните култури са от IV и V бонитет.

Положението в Елховския район е още по-тежко. От всички иглолистни култури само 33 % са от I, II и III бонитет. Останалите 67 % са оценени като IV бонитет, с всички рискове относно тяхната дълговечност и невъзможност да изпълняват други цели освен производство на средна и дребна дървесина при нисък турнус. Препоръчителният турнус там обаче е 80 години! Затова необходимо е диференциране на възрастта за възобновителни сечи с цел намаляване на риска от разпадане на иглолистните култури и подобряване на възрастовото разпределение – около 80 % от заетата с иглолистни площ е в един клас на възраст.

За да се осигури възпроизводството на иглолистните култури с площ около 80 000 дка в ДГС – Средец, и около 55 000 дка в ДГС – Елхово, ще трябва средногодишно през 30 – 35 години да се възпроизвеждат чрез залесяване, подпомагане или семенно издънково възобновяване хиляди декари. Или по-точно – 2000 – 2500 дка годишно в ДГС – Средец, и по 1500 – 1600 дка в ДГС – Елхово. В днешно време тези числа стряскат, но реалността изисква да говорим за това и да предприемаме действия.

Освен посочените по-горе ограничители за постигане на поставените, поне засега, високи цели пред иглолистните култури в Западна Странджа трябва да се отдели особено внимание и на тенденциите в общото затопляне на климата. Получените резултати от направените експертни анализи и сравнения между актуалния климат и сушавите периоди 1993 – 1994 г. и 2000 – 2001 г. и по-късно показват, че е съвсем възможно това, на което станахме свидетели през тези години, да бъде нормалният климат занаяпред. Това означава, че деликатният и досега климат на Западна Странджа ще става по-топъл и по-сух, с продължителни сезонни и годишни засушавания. С всички негативни последици за неместните иглолистни видове.

Тези разсъждения и прогнози, разбира се, не са изненада за лесовъдите – дискусиата по темата се води вече десетилетия и в научните среди, и в практиката. За съжаление, набелязваните мерки и препоръки се използват колебливо в практиката и с отлагателност, което винаги носи риска от екологичен и стопански срив.

Д-р инж. Дико ПАТРОНОВ

Анкета

Списание „Гора“ продължава анкетата сред лесовъдската колегия по проблемите на съхненето на иглолистните култури в България. Каним лесовъдите, научните работници, представители на неправителствените организации и обществеността активно да участват в дискусията, като отговорят на два въпроса:

1. Бихте ли посочили причините за съхненето на иглолистните култури в България?
2. Какви решения на проблема бихте очертали?

Гл. ас. д-р Павел ПАВЛОВ –
преподавател по дисциплините
„Горско почвознание“
и „Почвознание“
в Лесотехническия университет

1. Почвата е невъзобновим природен ресурс с разнообразни лесорастителни свойства. Масово използваните видове бял и черен бор често са залесявани на много гъсти схеми с цел максимално покритие на площта. Тези гъсти схеми и невзискателността на залесените видове заедно с естествената храстова и тревна растителност изцеждат и малкото хранителни вещества, останали в ерозираните почви. След като новите укрепнали насаждения са пораснали, но не са изведени съответните лесовъдски мероприятия, конкуренцията за хранителни вещества и най-вече за влага в почвата нараства значително. Невзискателните видове показват добър растеж и производителност, но изследванията на почвените параметри говорят друго – силен спад на хранителните вещества и влагата. Дървесната растителност започва силна конкуренция между видовете, тяхната устойчивост намалява, като се създава предпоставка за настаняване и развитие на насекоми и патогени. Почвата и нейните основни параметри са силно променени под културите и показват отклонения от референтните стойности за страната – загуба на органично вещество, кисляване, намаляване на активната влага и други.

2. Извеждане на лесовъдски мероприятия и да се остави значителна част от дървесината в насажденията с цел натрупване на органично вещество. Стимулиране и запазване на естествената растителност, която е по-бавно растяща и не „изцежда“ почвените ресурси. Свеждане на пълнотата на иглолистните култури под 0.7 и/или залесяване на местата, където няма започнало възобновяване, с невзискателни и естествени за месторастенето видове.